

STUDII

Logica Lumilor Posibile (XIX)

– *premise* –

Nicolae Brândus

În seria *Logica lumilor Posibile (I-XVIII)* publicată în Revista *Muzica* am studiat câteva domenii de practică muzicală care repun în discuție conform unor principii definite de ordine prestația creativă a interpretului în acțiunea de formare a operei muzicale. Am pornit de la ideea că o anume semiografie în uz privind închiderea mesajului componistic apare ca un caz particular de influx în definirea comportamentului interpretativ al actanților, cu un acces limitat în ce privește capacitatea creatoare a acestora de a genera opera muzicală; conform tuturor rigorilor de transmisie în timp și spațiu a unui discurs corect alcătuit și asimilat în elementele de limbaj instituite.

Orice text muzical propune un *joc*: în sensul bine precizat din literatura de specialitate, în care orice acțiune formativă de ordin cultural poate fi privită ca atare. Chestiunea este însă la ce nivel de interioritate se pune problema *jocului* (cultural) și ce resorturi formative pune în lucru (definiție, expresie, comunicare etc.). În ce ne privește, problema aceasta se afirmă pe două planuri în practica muzicală: un plan (aspect) *funcțional*, în sensul aplicării coerente a unor principii date de comportament performativ (gramatică a procesului de *rostire*) și cel al *sensului* (ideatic, spiritual, adânc cultural...) corect îndreptat către un *scop*. Astfel se combină cele două eforturi semnificative: de rostire și de conștiință orientată a mesajului

într-o acțiune de esență *rituală*. (A nu se identifica noțiunea de ritual cu cea de ritual inițiativ de esență religioasă. Problema ne-o punem din punct de vedere strict teleologic, cea a unui scop conștient urmărit într-o prestație formativă. Efortul configurativ este poate similar, dar în ce privește *logica sensului* urmează să ne ocupăm cu alt prilej de această problemă).

Trecând peste cele discutate în ciclul *Logicilor* de până acum, ne va interesa ceea ce unește toate aceste *Lumi* dincolo de elementele de gramatică promulgate. Vom accede ca atare la o altă zonă de definiție a practicii muzicale, la un alt *Nivel de Realitate*, din punct de vedere al unei abordări transdisciplinare a acestui fenomen de limbaj. Este vorba despre aspectul *estetic* al comunicării în actul performanței care, deși intim legat de toate transformările ce se petrec în enunțul muzical (în parte cuantificabile, în parte nu) se manifestă autonom conform propriilor impulsuri. Ceea ce este important de subliniat este că la acest *Nivel* (de Realitate) se desfășoară independent energii autonome, deși intim legate de celelalte *Niveluri* (de formare) ale discursului muzical; apte a fi studiate conform unei *Logici a terțului inclus* (!) și evidențiind ceea ce am menționat cu alte prilejuri despre „caracterul schizofrenic al comunicării muzicale”...). Această *Logică a terțului inclus* este singura aptă a descrie și explica modul în care persoana se manifestă creator în constituirea operei.

Să încercăm deci să abordăm această nouă Realitate. Vom uita tot ceea ce am scris până acum despre *Lumile Posibile* și despre ceea ce le desparte spre a vedea ce le unește ca unică prestație: evident, *ordinea* și *cuprinderea* (domeniului de practică muzicală instituit).

Ordinea am pus-o în evidență în fiecare caz studiat și exemplificat. *Cuprinderea* este de *puterea continuului* în fiecare dintre domeniile enunțate. Este vorba despre o deschidere indefinită în timp. O cuprindere a **Libertății** însăși, precum în toate cazurile studiate legate de *Timp densitate 1, grad 0 și 1 – muzica electronică și naturală* – cu accepțiunile corespondente privind deschiderea în acțiunea performativă. Referindu-se deci la un aspect transcendând elementele funcționale de gramatică a jocului și la o potențare a tot ceea ce se leagă de parametrul

D (densitate, prezență umană în context, opțiune creatoare). Este exact acea zonă pe care nicio gramatică nu o poate prefigura, dincolo de logica oricărui domeniu descris. Această chestiune merită o atenție specială din punct de vedere transdisciplinar deoarece implică trecerea printr-o anume *zonă de non-rezistență* (conform metodei epistemologice propuse de acad. Basarab Nicolescu) între Nivele de Realitate, implantată în **Sacralitate** (dacă astfel ne-ar duce gândul....). Abisul cunoașterii: intuiție, unicitate, stil. Vom avea de a face în desfășurarea acțiunii muzicale cu niveluri suprapuse de *Realitate* activând în ordini imprevizibile continuu, după norme și regularități probabilistice. Ce determină în acest proces valorificator *estetic* opțiunea privind gestul artistic? Impulsul decisiv? Este întru totul evident că lucrurile se petrec într-o altă **LUME** decât cea a *Logicilor* studiate până acum, cu altă gramatică și mod de ființare. Sunt o serie de chestiuni de fond care ar trebui bine lămurite.

În această ordine de idei credem că o serie de răspunsuri ar putea fi găsite în urma unui studiu științific al *afectivității*. În acest sens cercetările lui Stephane Lupasco și rezultatele unei științe destul de recent înființate, *Haptonomia*, și intens practicate pe plan internațional ar putea lumina coerent domeniul la care m-am referit în cele de mai sus. Și ar putea fi o direcție interesantă de cercetare în ce privește *ontologia* comunicării artistice.

Dar aceasta ar fi o altă serie de apariții urmând încheierii ciclului Logica Lumilor Posibile. Și care va urma (poate).